

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ ว ๒๐๑๐

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

นส

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แจ้งแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามบริบท
ของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทุกเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางในการบริหารจัดการการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายในการปฏิรูปการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน พัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ คู่คุณธรรม อันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างยั่งยืน ด้วยกรอบคิดการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยเห็นชอบให้ดำเนินการในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกเขต เขตละ ๒ โรงเรียน ทั้งสิ้นจำนวน ๔๕๐ โรงเรียน เริ่มต้นใน ๔ ระดับชั้น ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ ภาคเรียนที่ ๑ ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นไป นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานมีความชัดเจน ถูกต้อง และเข้าใจตรงกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำแนวทางในการบริหารจัดการการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย จึงขอให้ท่านแจ้งเรื่องดังกล่าวให้โรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวได้ทราบและปฏิบัติ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพีระ รัตนวิจิตร)
รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๗๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๘๐

**แนวทางในการบริหารจัดการการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา
ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามบริบท
ของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน**

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน โดยมีเจตนารมณ์ที่จะปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้ คู่คุณธรรม อันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างยั่งยืน สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสังคมคุณธรรม จริยธรรม จึงได้ดำเนินการจัดทำแนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้/การวัด สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้น โดยได้พัฒนาแนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ๑) กรอบคิดการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน (Framework of Mindfulness & Concentration Based Learning) และพัฒนาผลการเรียนรู้ (Learning outcome) ที่มีจุดมุ่งหมายการพัฒนาเบญจธรรม (สติ เมตตา สุจริต เคารพ สัจจะ) ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ๒) กระบวนการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน (Process of Mindfulness & Concentration Based Learning: MCBL) นิยามศัพท์เบญจธรรม (สติ เมตตา สุจริต เคารพ สัจจะ) ผลการเรียนรู้ (Learning outcome) ในแต่ละระดับชั้น จุดเน้นการจัดการเรียนรู้ที่มีสติเป็นฐาน คำอธิบายรายวิชา สาระพระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๖ โครงสร้างรายวิชาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ โครงสร้างรายวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ - ๖ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสื่อการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะกระบวนการสู่การปฏิบัติจริง (Active Learning) และการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ๓) กระบวนการวัดและประเมินผล ที่เน้นทักษะกระบวนการและคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นสำคัญ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้น พร้อมทั้งกำหนดให้มีโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน ซึ่งเป็นโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษา เขตละ ๒ โรงเรียน ทั้งสิ้นจำนวน ๔๕๐ โรงเรียน เริ่มต้นใน ๔ ระดับชั้น ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ ภาคเรียนที่ ๑ ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นไป เพื่อให้โรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน มีความเข้าใจที่ตรงกันและสามารถบริหารจัดการงานด้านหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานแต่ละโรงเรียน จึงกำหนดแนวทางการบริหารจัดการการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษา (ป.๑ และ ป.๔)

โรงเรียนสามารถนำโครงสร้างรายวิชาพระพุทธศาสนาของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบบรรจุลงในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดเป็นรายวิชาพื้นฐานในรายวิชาสังคมศึกษา

/ กลุ่มสาระ ...

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยให้จัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ตามหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบ จำนวน ๒๐ ชั่วโมง/ภาคเรียน และให้บริหารจัดการเรียนการสอนสาระอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด สำหรับในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ในช่วงเวลา ที่โรงเรียนเห็นว่าเหมาะสม เช่น ในช่วงเวลากิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นต้น กรณีโรงเรียนที่ไม่สามารถนำโครงสร้างรายวิชาพระพุทธศาสนาของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิ เป็นฐานบรรจุลงในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาได้ เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคสำคัญกรณีใดๆ ก็ตาม โรงเรียนสามารถพิจารณานำหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐาน ในรายวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้สอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนแต่ละโรงต่อไป

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑)

โรงเรียนสามารถนำโครงสร้างรายวิชาของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็น ฐานในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นชอบบรรจุลงในหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดเป็นรายวิชาพื้นฐานในรายวิชาสังคมศึกษา หรือรายวิชา ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หรือรายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม โดยให้จัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ตามหน่วยการ เรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบ จำนวน ๒๐ ชั่วโมง/ ภาคเรียน และให้บริหารจัดการเรียนการสอนสาระอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด สำหรับในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ในเวลาที่โรงเรียนเห็นว่าเหมาะสม เช่น ในช่วงเวลากิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นต้น กรณีโรงเรียนที่ไม่สามารถ นำโครงสร้างรายวิชาของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานบรรจุลงในหลักสูตรสถานศึกษา ได้เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคสำคัญกรณีใดๆ ก็ตาม โรงเรียนสามารถพิจารณานำหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรม การเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานเห็นชอบไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้สอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนแต่ละโรงต่อไป

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖)

โรงเรียนสามารถนำโครงสร้างรายวิชาของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบบรรจุลงในหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดเป็นรายวิชาพื้นฐานในรายวิชาสังคมศึกษา หรือรายวิชา ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หรือรายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้น ม.๔ (ยกเว้นกรณีไม่สามารถดำเนินการได้ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน จึงจะจัดในระดับชั้น ม.๕ หรือ ม.๖ ตามที่โรงเรียนเห็นเหมาะสม) โดยให้จัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ตามหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบ จำนวน ๒๐ ชั่วโมง/ภาคเรียน และให้บริหารจัดการเรียนการสอนสาระอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด สำหรับในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ในช่วงเวลากิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นต้น กรณีโรงเรียนที่ไม่สามารถนำโครงสร้างรายวิชาของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานบรรจุลงในหลักสูตรสถานศึกษาได้เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคสำคัญกรณีใดๆ ก็ตาม โรงเรียนสามารถพิจารณานำหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้สอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนต่อไป